

UNIVERSITI MALAYA

PERAKUAN KEASLIAN PENULISAN

Nama: ZULKIFLI BIN OSMAN (No. K.P/Pasport: 620920086351)

No. Pendaftaran/Matrik: PHB 070007

Nama Ijazah: DOKTOR FALSAFAH DALAM PENDIDIKAN

Tajuk Kertas Projek/Laporan Penyelidikan/Disertasi/Tesis (“Hasil Kerja ini”):

PEMBANGUNAN MODUL PENGAJARAN BAHASA MELAYU SECARA BERSEPADU

Bidang Penyelidikan: KURIKULUM

Saya dengan sesungguhnya dan sebenarnya mengaku bahawa:

- (1) Saya adalah satu-satunya pengarang/penulis Hasil Kerja ini;
- (2) Hasil Kerja ini adalah asli;
- (3) Apa-apa penggunaan mana-mana hasil kerja yang mengandungi hak cipta telah dilakukan secara urusan yang wajar dan bagi maksud yang dibenarkan dan apa-apa petikan, ekstrak, rujukan atau pengeluaran semula daripada atau kepada mana-mana hasil kerja yang mengandungi hak cipta telah dinyatakan dengan se jelasnya dan secukupnya dan satu pengiktirafan tajuk hasil kerja tersebut dan pengarang/penulisnya telah dilakukan di dalam Hasil Kerja ini;
- (4) Saya tidak mempunyai apa-apa pengetahuan sebenar atau patut semunasabahnya tahu bahawa penghasilan Hasil Kerja ini melanggar suatu hak cipta hasil kerja yang lain;
- (5) Saya dengan ini menyerahkan kesemua dan tiap-tiap hak yang terkandung di dalam hak cipta Hasil Kerja ini kepada Universiti Malaya (“UM”) yang seterusnya mula dari sekarang adalah tuan punya kepada hak cipta di dalam Hasil Kerja ini dan apa-apa pengeluaran semula atau penggunaan dalam apa jua bentuk atau dengan apa juga cara sekalipun adalah dilarang tanpa terlebih dahulu mendapat kebenaran bertulis dari UM;
- (6) Saya sedar sepenuhnya sekiranya dalam masa penghasilan Hasil Kerja ini saya telah melanggar suatu hak cipta hasil kerja yang lain sama ada dengan niat atau sebaliknya, saya boleh dikenakan tindakan undang-undang atau apa-apa tindakan lain sebagaimana yang diputuskan oleh UM.

Tandatangan Calon

Tarikh

Diperbuat dan sesungguhnya diakui di hadapan,

Tandatangan Saksi

Tarikh

Nama:

Jawatan:

ABSTRAK

Pembangunan Modul Pengajaran Bahasa Melayu secara Bersepadu

Kurikulum pendidikan Bahasa Melayu peringkat sekolah menengah menuntut agar pengajaran Bahasa Melayu (BM) dilaksanakan secara bersepadu, sejajar dengan tuntutan Falsafah Pendidikan Kebangsaan. Namun, kajian mendapati bahawa proses pengajaran BM masih bersifat tradisional, dikotomi, dan memberi penekanan yang tidak seimbang terhadap aspek pengetahuan dan kemahiran bahasa. Tujuan utama kajian ini ialah mereka bentuk, membina dan menilai modul pengajaran BM secara bersepadu. Modul ini dibangun berlandaskan lapan strategi utama. Kajian Reka bentuk dan Pembangunan Jenis 1 ini melibatkan tiga fasa, iaitu fasa analisis keperluan, reka bentuk dan pembinaan, dan pelaksanaan dan penilaian yang diadaptasi daripada Model Reka bentuk dan Pembangunan Richey dan Klein (2007). Model Pengajaran Berkesan Morrison et al (2007) digunakan sebagai panduan membangunkan modul, manakala model penilaian formatif Tessmer (1993) digunakan sebagai panduan menilai modul. Dalam fasa analisis keperluan, teknik kualitatif seperti pemerhatian, temu bual separa struktur dan bukti dokumen digunakan bagi mendapatkan data tentang (1) amalan pengajaran guru BM di bilik darjah, masalah pengajaran dan pembelajaran yang dihadapi guru dan pelajar, dan (3) cadangan mereka bagi meningkatkan strategi pengajaran dan pembelajaran. Data ini digunakan sebagai panduan untuk membangunkan modul. Enam guru Bahasa Melayu Tingkatan Empat, Guru Panitia Bahasa Melayu, Guru Kanan Bahasa Melayu, dan enam kumpulan fokus pelajar terlibat sebagai peserta kajian. Di samping itu, fasa reka bentuk dan pembinaan pula dijalankan bagi mendapatkan data tentang kesahan kandungan dan kebolehlaksanaan modul. Bagi mendapatkan data, ulasan dan komen pakar, guru dan pelajar digunakan. Enam pakar, sembilan kumpulan pelajar, dan dua guru terlibat dalam menilai kekuatan dan kelemahan modul ini. Fasa pelaksanaan dan penilaian dijalankan bagi mendapatkan data tentang kekuatan dan kelemahan modul dari aspek kebolehgunaan dan kemampuan modul meningkatkan kemahiran berbahasa. Fasa ini dijalankan dalam dua fasa, iaitu penilaian kumpulan kecil (kajian rintis), dan kajian lapangan. Data diperoleh melalui pemerhatian, temu bual separa struktur, ulasan, dan komen secara langsung daripada peserta kajian. Tiga Guru BM Tingkatan 4 dan tiga kelas Tingkatan Empat terlibat dalam fasa kajian ini. Dapatan kajian fasa analisis keperluan menunjukkan bahawa amalan pengajaran BM di bilik darjah Tingkatan Empat masih bersifat tradisional dan penggunaan BBM amat terhad. Pelajar mencadangkan agar guru mempelbagaikan kaedah dan bahan pengajaran. Di samping itu, dapatan kajian fasa pembinaan mendapati bahawa modul ini boleh dilaksanakan, khususnya dari aspek kandungan, pedagogi dan reka bentuk, dengan syarat beberapa pindaan dilakukan. Dapatan fasa ini juga menunjukkan bahawa modul ini mempunyai kekuatan dari aspek kebolehlaksanaan serta mampu menarik minat pelajar. Dapatan kajian rintis menunjukkan bahawa modul ini boleh dilaksanakan dan dapat menarik minat pelajar serta mampu meningkatkan penguasaan berbahasa pelajar secara holistik. Dapatan kajian lapangan juga mendapati semua modul boleh dilaksanakan dalam waktu dan sesi pengajaran sebenar, dapat meningkatkan kemahiran berbahasa serta berupaya menarik minat pelajar berbanding dengan pendekatan yang digunakan oleh guru sebelum ini. Implikasi kajian menunjukkan bahawa modul yang didasarkan kepada pendekatan bersepadu boleh dilaksanakan dan menarik minat pelajar. Implikasi kajian juga mendapati Model Pengajaran Berkesan Morrison et al (2007) boleh diaplikasikan.

ABSTRACT

The Development of an Integrated Malay Language Teaching Module

Based on the secondary school level of Malay Language education curriculum, Malay Language should be taught in an integrated manner in order to meet the National Education Philosophy. However, previous studies showed that the process of language teaching in the classroom is only focused on the mastery of mere knowledge of the language. The main objectives of the study are to design and to develop a teaching module based on the holistic approach. The modules are developed based on eight strategies. This design and developmental research were conducted in three phases; need analysis phase, developmental phase and implementation and evaluation phase, which is adapted from the Richey and Klein's (2007) Design and Developmental Model. The Model of Effective Teaching (Morrison et al, 2007) is used to develop this module, and Tessmer's (1993) and Dick, Carey, and Carey (2005) formative evaluation model is used to evaluate the module. In the need analysis phase, qualitative techniques such as observation, semi-structured interviews and documents were used to get the data for Malay Language teaching practice in classroom, teaching and learning problems faced by teachers and students as well as their suggestions in order to improve the teaching and learning strategies. The data are used as a guide for developing the module. Six teachers - four Form Four BM teachers, two senior language teachers and six groups of Form Four students are involved as participants for this research. Furthermore, the developmental phase is conducted in order to get the data about the validity and feasibility of the module. To obtain the content validity, experts, teachers and students reviews and verbal comments were used. Six experts, nine groups of selected students, and two teachers were engaged to evaluate the strengths and weaknesses of the module. The implementation and evaluation phase is conducted in order to gather data regarding the strengths and weaknesses of the usability and ability of the modules. The study was conducted in two stages which consist of a small group evaluation (SGE), and a field trial. Data were gather through observation, reviews and comments from the participants. Three BM teachers and three Form Four classes were involved. The need analysis results showed that the teaching practice used is very traditional. Students suggested that teachers should use different teaching method and multiple teaching materials. In addition, the developmental phase results found that the module can be implemented particularly in terms of content, pedagogy, and design if some amendments were made. From this phase, it shows that this module has the ability to be implemented as well as to attract students interests. The findings of the SGE shows that this module can be implemented in the actual class, can motivate students and help them to master the language with competence and performance in a balanced and integrated manner. In the trial field, the finding shows that, the modules can be implemented in time and in the actual classroom. The study also found that the students' language skills can be improved and could increase their interest towards the language. The implication of this study shows the holistic approach can be implemented and attract students. This study also shows that the application of the Effective Teaching Models by Morrison et al. (2007) can be applied.

PENGHARGAAN

Segala puji bagi Allah S. W. T. Selawat dan salam buat Nabi Muhammad S. A. W.

Saya amat berterima kasih kepada orang perseorangan dan pihak-pihak tertentu yang banyak membantu saya dalam menyiapkan kajian ini. Pertama, ucapan terima kasih yang tidak terhingga kepada Kementerian Pengajian Tinggi Malaysia yang telah menganugerahkan biasiswa untuk saya melanjutkan pelajaran bagi mencapai cita-cita mulia ini. Terima kasih tidak terhingga juga kepada Universiti Pendidikan Sultan Idris yang telah memberi sokongan yang penuh kepada saya bagi menyambung pelajaran. Terima kasih juga saya tujukan kepada Bahagian Perancangan dan Penyelidikan Pendidikan, Jabatan Pelajaran Negeri Perak, dan sekolah yang terlibat dalam kajian ini kerana telah memberi sokongan padu dan keizinan kepada saya bagi menjalankan kajian lapangan. Terima kasih juga saya tujukan kepada Institut Pengurusan dan Perundingan (IPPP), Universiti Malaya, yang turut menganugerahkan geran penyelidikan siswazah kepada saya bagi menyiapkan kajian ini.

Ucapan ribuan terima kasih yang tidak terhingga didedikasikan kepada Profesor Dr. Mahzan bin Arshad selaku penyelia pertama (2007-2010) dan Profesor Madya Dr. Abdul Jalil bin Othman (2010 hingga kini), kerana telah memberi contoh penyelia yang baik, sedia berkongsi maklumat dan kepakaran, senang dihubungi dan paling utama cepat dalam tindakannya. Semangat, kesabaran dan kebijaksanaan mereka banyak membantu kejayaan tesis ini. Terima kasih juga diucapkan kepada pihak pentadbiran Fakulti Pendidikan, Universiti Malaya yang telah menyediakan kemudahan dan sokongan ketika saya menjalankan penyelidikan dan menjalani kehidupan sebagai pelajar doktor falsafah di fakulti ini.

Terima kasih tidak terhingga juga saya tujukan kepada Pengetua-pengetua sekolah menengah di Daerah Batang Padang, Perak atas kebenaran, sokongan dan kerjasama yang diberikan sepanjang tempoh saya menjalankan kajian ini. Kepada Guru Kanan Bahasa, Guru Panitia Bahasa Melayu, guru-guru Bahasa Melayu Tingkatan Empat, serta pelajar yang terlibat dalam kajian ini, ucapan terima kasih yang tidak ternilai diucapkan atas kerjasama anda sekalian semasa proses pengumpulan data dilakukan. Tidak lupa juga kepada warga SMK Dato' Zulkifli Muhammad atas kesediaan memberi kerjasama yang jitu semasa kajian awal dilaksanakan. Budi dan bantuan anda semua sangat saya hargai.

Akhir sekali, penghargaan yang tidak terhingga juga diucapkan kepada ahli keluarga yang tercinta. Kepada isteri dan anak-anak, syukur kerana kesabaran dan doa anda semua memberi dorongan dan semangat kepada saya menyiapkan kajian ini. Kepada ayahanda dan bonda serta ahli keluarga yang lain, pengertian anda semua terhadap cabaran yang dihadapi ketika menyiapkan tesis ini sangat dihargai.

ISI KANDUNGAN

Perakuan.....	ii
Abstrak.....	iii
Abstract.....	iv
Penghargaan.....	v
Isi Kandungan.....	vi
Senarai Jadual.....	xiii
Senarai Rajah.....	xv
Senarai Gambar.....	xvi
Senarai Singkatan.....	xvii
BAB 1 PENGENALAN.....	1
Latar belakang	1
Kurikulum Pendidikan Bahasa Melayu.....	2
Falsafah Pendidikan Bahasa Melayu.....	2
Matlamat dan Objektif Pendidikan Bahasa Melayu Sekolah Menengah.....	3
Kandungan Sukatan Pelajaran Bahasa Melayu Sekolah Menengah.....	4
Aspek penggunaan bahasa.....	5
Kemahiran bahasa.....	5
Hasil pembelajaran.....	6
Sistem bahasa.....	7
Pengisian kurikulum.....	7
Strategi Pengajaran Bahasa Melayu Sekolah Menengah.....	7
Implikasi Teori Pengajaran dan Pembelajaran Terhadap Pengajaran Bahasa Melayu.....	9
Teori Pembelajaran dan Pemerolehan Bahasa.....	9
Teori Pengajaran dan Pembelajaran Bahasa Melayu.....	13
Pernyataan Masalah.....	16
Rasional Kajian.....	19
Objektif Kajian.....	21
Soalan Kajian.....	22
Kerangka Teoritikal Kajian.....	23
Kepentingan Kajian.....	29
Batasan Kajian.....	31
Definisi Istilah Utama.....	32
<i>Rumusan</i>	35
BAB 2 SOROTAN KAJIAN.....	36
Pendahuluan.....	36
Latar Belakang Pendidikan Bahasa Melayu Di Malaysia.....	38
Fasa Awal Pendidikan Bahasa Melayu.....	38
Fasa Kurikulum Bersepadu Bahasa Melayu (KBSM).....	40
Aliran-aliran dalam Pendekatan Pengajaran dan Pembelajaran Bahasa.....	44
Pendekatan Struktural.....	44
Pendekatan Kod-Kognitif.....	47
Pendekatan Komunikatif.....	48
Isu dalam Pendidikan Bahasa Melayu.....	52
Aspek Pengetahuan dan Kecekapan Berbahasa.....	52
Aspek Budaya.....	53

	Konsep Pengajaran Bahasa Melayu sebagai Bahasa Pertama dan Bahasa Kedua.....	56
	Cabaran Abad Ke-21.....	59
	Amalan Pengajaran dan Pembelajaran Guru Bahasa Melayu Di Bilik Darjah.....	60
	Perspektif dalam Pendekatan Bersepadu.....	62
	Pendekatan Integrasi.....	62
	Prinsip pendekatan integrasi.....	62
	Kajian dalam pendekatan integrasi.....	69
	Pendekatan Pengajaran Bahasa secara Menyeluruh (<i>Whole Language Approach</i>).....	71
	Prinsip pendekatan pengajara bahasa secara menyeluruh.....	71
	Kajian dalam pendekatan pengajaran bahasa secara menyeluruh.....	73
	Pendekatan Integral atau Pendidikan Holistik.....	75
	Prinsip pendekatan integral/pendidikan holistik.....	75
	Rasional pelaksanaan pendekatan integral/pendidikan holistik.....	83
	Kajian dalam pendidikan holistik.....	85
	Gagasan Pendekatan pengajaran Bahasa Melayu secara Bersepadu.....	94
	Pendekatan dan Strategi Pengajaran Bahasa Melayu secara Bersepadu yang Diperluas.....	97
	Modul Pengajaran Berkesan.....	100
	Rumusan.....	105
BAB 3	KAEDAH PENYELIDIKAN.....	106
	Pendahuluan.....	106
	Reka bentuk Kajian.....	106
	Fasa 1: Fasa Analisis Keperluan.....	108
	Fasa 2: Fasa Reka bentuk dan Pembinaan Modul.....	110
	Proses menganalisis isi kandungan modul.....	111
	Proses memilih objektif modul dan objektif pelajaran.....	122
	Mengorganisasikan dan menyusun urutan pembelajaran... ..	123
	Memilih strategi pengajaran yang digunakan dalam modul	125
	Mereka bentuk mesej pengajaran.....	128
	<i>Strategi prapengajaran.....</i>	128
	<i>Strategi penyampaian mesej pengajaran.....</i>	129
	<i>Penggunaan penanda teks.....</i>	130
	<i>Penggunaan gambar dan grafik.....</i>	132
	Membina preskripsi dan melaksanakan pengajaran.....	134
	<i>Pertimbangan sebelum memulakan pengajaran.....</i>	134
	<i>Heuristik atau cara membangunkan pengajaran.....</i>	135
	<i>Strategi penyampaian mesej atau melaksanakan pengajaran.....</i>	137
	Membina instrumen penilaian pengajaran.....	139
	Fasa 3: Fasa Pelaksanaan dan Penilaian Modul.....	141
	Tujuan penilaian formatif.....	141
	Fasa penilaian formatif.....	142
	<i>Penilaian pakar.....</i>	144
	<i>Penilaian satu dengan satu.....</i>	145
	<i>Penilaian kumpulan kecil/kajian rintis.....</i>	146
	<i>Penilaian lapangan/penilaian kelas sebenar.....</i>	146
	Pemilihan Peserta Kajian.....	148

Pemilihan Peserta Kajian Fasa Analisis Keperluan.....	148	
Pemilihan Peserta Kajian Fasa Reka bentuk dan Pembinaan.....	153	
Kumpulan pakar.....	154	
Pengguna (guru Bahasa Melayu dan pelajar Tingkatan Empat).....	155	
Pemilihan Peserta Kajian Fasa Pelaksanaan dan Penilaian.....	156	
Tapak Kajian.....	157	
Peranan Penyelidik.....	160	
Instrumen Kajian.....	161	
Instrumen Kajian Fasa Analisis Keperluan.....	161	
Pemerhatian.....	161	
Temu bual separa struktur.....	162	
Bukti dokumen.....	165	
Instrumen Kajian Fasa Reka bentuk dan Pembinaan.....	165	
Instrumen Kajian Fasa Penilaian dan Pelaksanaan.....	167	
Kesahan dan Kebolehpercayaan.....	170	
Kesahan Muka.....	170	
Kesahan Kandungan.....	173	
Kesahan Kriteria.....	174	
Kesahan Dalaman (<i>Internal Validity</i>).....	175	
Prosedur Menjalankan Kajian.....	176	
Kaedah Penganalisan Data.....	181	
Kesimpulan.....	185	
BAB 4	ANALISIS DATA DAN DAPATAN KAJIAN.....	187
	Pendahuluan.....	187
	Dapatan Kajian Fasa 1: Fasa Analisis Keperluan.....	187
	Amalan Pengajaran Guru Bahasa Melayu Di Bilik Darjah.....	187
	Persepsi guru terhadap konsep pengajaran Bahasa Melayu secara bersepadu.....	188
	Strategi pengajaran yang dilaksanakan guru.....	189
	<i>Pengajaran bahasa secara fragmentasi</i>	190
	<i>Pengajaran bahasa berpusatkan guru</i>	193
	<i>Amalan menghabiskan sukatan pelajaran</i>	195
	<i>Pengajaran bahasa berorientasikan peperiksaan</i> ..	197
	<i>Mengutamakan hasil berbanding proses pembelajaran</i>	200
	<i>Menekankan kemahiran menulis</i>	201
	<i>Menekankan kemahiran intelek</i>	202
	<i>Menekankan kepada rumus tatabahasa</i>	202
	Aspek kaedah pengajaran di bilik darjah.....	204
	<i>Kaedah pengajaran guru</i>	204
	<i>Kaedah pengajaran kemahiran bahasa</i>	206
	<i>Kaedah pengajaran tatabahasa</i>	209
	<i>Buku rujukan sebagai sumber rujukan utama</i>	211
	<i>Kaedah penilaian di bilik darjah</i>	214
	Rumusan dan Implikasi kepada Pengajaran Bahasa Melayu.....	216
	Masalah Pengajaran dan Pembelajaran Bahasa Melayu Di Bilik Darjah dan Cadangan Guru dan Pelajar.....	219
	Masalah pengajaran dan pembelajaran Bahasa Melayu di bilik darjah Tingkatan Empat.....	219
	<i>Sikap guru dan pelajar</i>	220
	<i>Memenuhi keperluan peperiksaan</i>	222
	<i>Menghabiskan sukatan pelajaran</i>	223

<i>Penguasaan kemahiran berbahasa.....</i>	224
Pandangan dan cadangan guru dan pelajar terhadap proses pengajaran dan pembelajaran Bahasa Melayu di bilik darjah.....	225
<i>Pelbagaikan bahan bantu mengajar .....</i>	225
<i>Tingkatkan strategi pengajaran karangan.....</i>	226
<i>Pengajaran tatabahasa secara konteks.....</i>	229
<i>Pelbagaikan kaedah pengajaran .....</i>	231
Rumusan dan Implikasi Pengajaran.....	233
Dapatan Kajian Fasa 2: Fasa Reka bentuk dan Pembinaan.....	236
Penilaian Pakar terhadap Kesahan Kandungan Modul.....	236
Penilaian pakar kandungan.....	237
<i>Aspek umum penulisan modul.....</i>	238
<i>Kesesuaian kandungan dengan matlamat dan objektif pelajaran.....</i>	241
Penilaian pakar pedagogi.....	245
<i>Kejelasan dan kebolehcapaian objektif pelajaran.....</i>	245
<i>Pengembangan isi pelajaran.....</i>	246
<i>Isi pelajaran.....</i>	247
<i>Kesesuaian dan berkesan aktiviti pelajaran.....</i>	248
<i>Keberkesanan dan kesesuaian bahan pembelajaran.....</i>	250
<i>Kesesuaian dan keberkesanan penilaian.....</i>	251
Penilaian pakar reka bentuk pengajaran.....	253
<i>Kesesuaian objektif pelajaran.....</i>	254
<i>Kesesuaian dan kebolehlaksanaan urutan (sequencing) pelajaran.....</i>	256
<i>Kesesuaian reka bentuk mesej dan bahan pengajaran dan pembelajaran.....</i>	258
<i>Kualiti aspek teknikal bahan bantu mengajar.....</i>	260
<i>Kejelasan bahan bantu mengajar (BBM).....</i>	262
Rumusan dan Implikasi Pengajaran.....	262
Penilaian Pengguna terhadap Kekuatan dan Kelemahan Modul.....	264
Penilaian guru.....	264
<i>Penilaian guru secara keseluruhan.....</i>	265
<i>Kejelasan arahan aktiviti pembelajaran dan maklumat.....</i>	268
<i>Impak bahan pembelajaran terhadap pelajar.....</i>	271
<i>Kebolehlaksanaan aktiviti pengajaran dan pembelajaran.....</i>	272
Rumusan dan Implikasi Pengajaran.....	277
Penilaian pelajar.....	280
<i>Kejelasan arahan aktiviti pembelajaran dan maklumat.....</i>	280
<i>Impak bahan pembelajaran terhadap pelajar.....</i>	285
<i>Kebolehlaksanaan aktiviti pengajaran dan pembelajaran.....</i>	285
Rumusan dan Implikasi Pengajaran.....	287
Dapatan Kajian Fasa 3: Fasa Penilaian Kumpulan Kecil (Kajian Rintis)...	289
Kemampuan Pelajar Mencapai Objektif Pelajaran.....	290
Kesesuaian Masa yang Ditetapkan untuk Aktiviti Pengajaran dan Pembelajaran.....	299

Kebolehlaksanaan Bahan dan Aktiviti Pengajaran dan Pembelajaran.....	303
Kemampuan Bahan dan Aktiviti Pengajaran dan Pembelajaran Menarik Minat Pelajar dan Menyokong Kemahiran Berbahasa.....	313
Dapatan Kajian Fasa 3: Fasa Penilaian Lapangan.....	317
Kerelevanan Isi Pelajaran.....	318
Kebolehlaksanaan Proses Pengajaran dan Pembelajaran.....	319
Kebolehcapaian Objektif Pelajaran.....	328
Pandangan Pelajar dan Guru terhadap Pengajaran dan Pembelajaran Bahasa Melayu Berdasarkan Pendekatan Bersepadu.	328
Strategi pengajaran.....	329
Kaedah pengajaran kemahiran bahasa.....	331
Kaedah pengajaran tatabahasa.....	332
Penggunaan bahan pengajaran dan pembelajaran.....	333
Teknik penilaian di bilik darjah.....	335
Rumusan dan Implikasi Pengajaran.....	336
BAB 5 RUMUSAN, PERBINCANGAN DAN CADANGAN.....	337
Pendahuluan.....	337
Rumusan Hasil Kajian.....	337
Amalan Pengajaran Bahasa Melayu Di bilik Darjah.....	337
Persepsi guru terhadap pendekatan pengajaran Bahasa Melayu.....	337
Strategi pengajaran guru.....	338
Kaedah pengajaran guru.....	340
Masalah Pengajaran dan Pembelajaran Bahasa Melayu Di Bilik Darjah dan Padangan Guru dan pelajar.....	342
Masalah pengajaran dan pembelajaran Bahasa Melayu di bilik darjah.....	342
Pandangan guru dan pelajar terhadap pelaksanaan proses pengajaran dan pembelajaran Bahasa Melayu di bilik darjah.....	344
Kekuatan dan Kelemahan Modul Fasa Pembangunan dan Kajian Rintis.....	344
Kekuatan dan kelemahan modul dari aspek kandungan, pedagogi, reka bentuk pengajaran.....	345
Kekuatan dan kelemahan modul dari aspek kejelasan, impak dan kebolehlaksanaan.....	347
<i>Penilaian guru terhadap kekuatan dan kelemahan modul dari aspek kejelasan, impak, dan kebolehlaksanaan.....</i>	<i>347</i>
<i>Penilaian pelajar terhadap kekuatan dan kelemahan modul dari aspek kejelasan, impak dan kebolehlaksanaan.....</i>	<i>348</i>
Kekuatan dan kelemahan modul dari aspek kebolegunaan.....	349
Kekuatan dan kelemahan modul dari aspek menarik minat pelajar dan kemampuan modul menyokong kemahiran berbahasa.....	350
Kebolegunaan Modul Pengajaran Bahasa Melayu Fasa Penilaian Lapangan.....	350
Perbincangan.....	352

Amalan Pengajaran Guru Bahasa Melayu Di Bilik Darjah.....	352
Masalah Pengajaran Bahasa Melayu Di Bilik Darjah.....	356
Kekuatan dan Kelemahan Modul Pengajaran Bahasa Melayu secara Bersepadu atau Holistik.....	357
Implikasi Kajian.....	358
Cadangan	360
Kesimpulan.....	360
RUJUKAN.....	362
LAMPIRAN.....	374
Lampiran A1 Protokol Temu bual Guru Bahasa Melayu Tingkatan Empat.....	374
Lampiran A2 Protokol Temu bual Guru Kanan Bahasa.....	377
Lampiran A3 Protokol Temu bual Guru Panitia BM	380
Lampiran A4 Catatan Ringkasan Temu bual Guru/Pelajar Fasa Analisis Keperluan.....	383
Lampiran B Protokol Temu bual Pelajar Tingkatan Empat.....	385
Lampiran C Protokol Catatan Pemerhatian Pengajaran Guru.....	388
Lampiran C1 Ringkasan Pemerhatian Pengajaran Guru Fasa Analisis Keperluan.....	391
Lampiran D Ringkasan Bukti Dokumen.....	393
Lampiran E1 Protokol Temu bual Pakar Kandungan.....	397
Lampiran E2 Protokol Temu bual Pakar Pedagogi.....	400
Lampiran E3 Protokol Temu bual Pakar Reka bentuk Pengajaran.....	403
Lampiran F1 Protokol Temu bual Guru Fasa Penilaian Satu dengan Satu.....	407
Lampiran F2 Protokol Temu bual Pelajar Fasa Penilaian Satu dengan Satu.....	409
Lampiran G1 Protokol Temu bual Pelajar Fasa Pelaksanaan Kumpulan Kecil.....	410
Lampiran G2 Protokol Temu bual Guru Fasa Pelaksanaan Kumpulan Kecil.....	412
Lampiran H1 Protokol Temu bual Guru Fasa Pelaksanaan Kelas Sebenar.....	414
Lampiran H2 Protokol Temu bual Pelajar Fasa Pelaksanaan Kelas Sebenar.....	416
Lampiran I Rancangan Pelajaran Harian.....	418
Lampiran J1 Surat Kebenaran Peserta Kajian.....	419
Lampiran J2 Surat Kebenaran Ibu Bapa/Penjaga.....	420
Lampiran K1 Surat Kebenaran Menjalankan Kajian BPPP.....	421
Lampiran K2 Surat Kebenaran Menjalankan Kajian JPN Perak.....	422
Lampiran K3 Surat Kebenaran Menjalankan Kajian Pihak Sekolah...	423
Lampiran L1 Contoh Pembentukan Koding dan Tema bagi Temu bual Guru Fasa Analisis Keperluan.....	424
Lampiran L2 Contoh Jadual Matrik Pembentukan Koding dan Tema Fasa Analisis Keperluan.....	425
Lampiran M Contoh Proses Membuat Konsensus Pandangan Guru dan Pakar terhadap Kekuatan dan Kelemahan Modul Pengajaran Bahasa Melayu secara Bersepadu.....	427
Lampiran N Contoh Modul (Modul 1, 2, dan 3).....	428
Lampiran O Contoh Komen dan Ulasan Pakar	429
Lampiran P Contoh Komen dan Ulasan Guru	430

Lampiran Q	Contoh Komen dan Ulasan Guru dan pelajar dalam Kajian Rintis	431
Lampiran R	Contoh dan Ulasan Guru dan Pelajar dalam Kajian Lapangan	432

SENARAI JADUAL

Jadual 2.1	<i>Aliran Perkembangan Pendekatan Pengajaran Bahasa.....</i>	50
Jadual 2.2	<i>Perbandingan Parameter antara Pendekatan Kognitif dan Pendekatan Bahasa Menyeluruh (Whole Language Approach).....</i>	73
Jadual 2.3	<i>Hubungan antara Perkaitan dan Kaedah Penyepaduan Pendekatan Holistik J. P. Miller.....</i>	82
Jadual 2.4	<i>Fokus, Penekanan dan Matlamat Pendekatan Bersepadu J. P. Miller.....</i>	83
Jadual 3.1	<i>Teknik Pengumpulan Data yang Digunakan dalam Kajian Analisis Keperluan.....</i>	109
Jadual 3.2	<i>Aktiviti Pengumpulan Data Fasa Analisis Keperluan.....</i>	110
Jadual 3.3	<i>Proses Analisis Kandungan Modul (Modul 1).....</i>	112
Jadual 3.4	<i>Penggabungjalinan Aspek Penggunaan Bahasa dalam Modul.....</i>	115
Jadual 3.5	<i>Pengintergrasian antara Kemahiran Bahasa Utama dan Sokongan.....</i>	116
Jadual 3.6	<i>Huraian Hasil Pembelajaran yang Harus Dicapai bagi Setiap Modul.....</i>	117
Jadual 3.7	<i>Penggabungjalinan Sistem Bahasa Berdasarkan Konsep Kontekstual dan Natural.....</i>	120
Jadual 3.8	<i>Pengisian Kurikulum dalam Modul Pengajaran Bahasa Melayu secara Bersepadu.....</i>	121
Jadual 3.9	<i>Contoh Objektif Pengajaran Modul 2</i>	123
Jadual 3.10	<i>Susunan Kandungan Pelajaran Berdasarkan Pendekatan Bertema.....</i>	123
Jadual 3.11	<i>Contoh Aplikasi Konsep Urutan Pengajaran Berdasarkan Urutan Masa</i>	124
Jadual 3.12	<i>Urutan Pengajaran dan Pembelajaran Berdasarkan Skema Hubungan Sofistikasi.....</i>	125
Jadual 3.13	<i>Contoh Pelaksanaan Strategi Pengajaran Bahasa Melayu secara Bersepadu.....</i>	126
Jadual 3.14	<i>Langkah dan Aktiviti Pengajaran dan Pembelajaran dalam Setiap Modul.....</i>	130
Jadual 3.15	<i>Penggunaan Penanda Eksplisit dalam Teks.....</i>	131
Jadual 3.16	<i>Strategi Penyampaian Mesej dalam Modul.....</i>	138
Jadual 3.17	<i>Kaedah Penyampaian Mesej dalam Modul .....</i>	139
Jadual 3.18	<i>Objektif Tingkah laku dan Instrumen Penilaian yang Digunakan dalam Modul 1.....</i>	140
Jadual 3.19	<i>Aspek Penilaian Sikap dan Minat.....</i>	141
Jadual 3.20	<i>Ringkasan Fasa Penilaian dan Teknik yang Digunakan.....</i>	143
Jadual 3.21	<i>Kriteria Penilaian Satu dengan Satu.....</i>	145
Jadual 3.22	<i>Tahap Fasa Pelaksanaan dan Penilaian.....</i>	147
Jadual 3.23	<i>Pengalaman dan Bidang Peserta Kajian (Guru).....</i>	150
Jadual 3.24	<i>Peserta Kajian (Pelajar) dalam Kajian Awal.....</i>	151
Jadual 3.25	<i>Jenis Penilaian Pakar dan Kriteria Pemilihan .....</i>	155
Jadual 3.26	<i>Pemilihan Peserta Kajian Berdasarkan Fasa Kajian.....</i>	157
Jadual 3.27	<i>Taburan Sekolah yang Terlibat dalam Kajian.....</i>	158
Jadual 3.28	<i>Bilangan Pemerhatian Peserta Kajian Fasa Analisis Keperluan.....</i>	162
Jadual 3.29	<i>Sasaran dan Bilangan Temu bual Peserta Kajian Fasa Analisis Keperluan.....</i>	164
Jadual 3.30	<i>Fasa Kajian, Jenis Instrumen, Peserta Kajian dan Bilangan Peserta.....</i>	170
Jadual 3.31	<i>Pelaksanaan Kesahan Muka bagi Instrumen Kajian.....</i>	171
Jadual 3.32	<i>Contoh Pindaan yang Dilakukan dalam Modul yang DiBangunkan.....</i>	172
Jadual 3.33	<i>Strategi Kesahan Dalaman dan Kebolehpercayaan .....</i>	175
Jadual 3.34	<i>Jadual Pelaksanaan Kajian Fasa 1.....</i>	177
Jadual 3.35	<i>Tempoh Pelaksanaan Modul.....</i>	179
Jadual 3.36	<i>Contoh Borang Penilaian Pakar.....</i>	184
Jadual 3.37	<i>Lembaran Komen Pakar.....</i>	185

Jadual 3.38	<i>Matrik antara Objektif, Soalan dan Intrumen Kajian.....</i>	186
Jadual 4.1	<i>Komen Pakar Pedagogi terhadap Objektif Pelajaran Modul .....</i>	246
Jadual 4.2	<i>Komen Pakar Pedagogi terhadap Pengembangan Isi Pelajaran Modul...</i>	247
Jadual 4.3	<i>Komen Pakar Pedagogi terhadap Isi Pelajaran Modul.....</i>	248
Jadual 4.4	<i>Komen Pakar Pedagogi terhadap Aktiviti Pengajaran dan Pembelajaran Modul.....</i>	249
Jadual 4.5	<i>Rumusan Analisis Penilaian Objektif bagi Setiap Modul Fasa Penilaian Kumpulan Kecil (Rintis).....</i>	299
Jadual 4.6	<i>Analisis Masa Aktiviti Pengajaran dan Pembelajaran Modul .....</i>	303

SENARAI RAJAH

<i>Rajah 1.1</i>	Kerangka teoritikal kajian.....	28
<i>Rajah 2.1</i>	Ilustrasi tentang bahagian dalam sorotan kajian.	37
<i>Rajah 2.2</i>	Analisis ayat berdasarkan unsur konstituen terdekat pendekatan struktural. Diadaptasi daripada Asmah Hj. Omar, 1993, <i>Nahu Melayu Mutakhir</i>	45
<i>Rajah 2.3</i>	Dimensi pendekatan bersepadu. Diadaptasi daripada R. Fogarty, 1991, <i>The Mindful School: How to Integrate the Curricula</i> . hlm. xiii.....	67
<i>Rajah 2.4</i>	Proses orientasi pembelajaran secara transformasi berdasarkan pendekatan holistik. Diadaptasi daripada J.P. Miller, 2007, <i>The Holistic Curriculum (2nd ed.)</i> , hlm. 12.....	81
<i>Rajah 2.5</i>	Fasa dan langkah pembinaan modul Bahasa Melayu secara bersepadu. Diadaptasi daripada “Komponen Model Pengajaran Berkesan” oleh G. R. Morrison, S. M. Ross, dan J. E. Kemp, 2007, <i>Designing Effective Instruction (5rd ed.)</i> . hlm. 1.....	104
<i>Rajah 2.6</i>	Komponen asas reka bentuk pengajaran berkesan. Diadaptasi daripada G. R. Morrison, S. M. Ross, dan J. E. Kemp, 2007, <i>Designing Effective Instruction (5rd ed.)</i> .hlm. 15).....	105
<i>Rajah 3.1</i>	Reka bentuk kajian yang diaplikasikan dalam pembangunan modul	107
<i>Rajah 3.2</i>	Aplikasi penanda tipografi dalam teks “Pemanasan Global: Bumi Amanah Kita” (Sumber: Jabatan Penerangan Malaysia, Mac, 2010).....	132
<i>Rajah 3.3</i>	Kaedah mengawal kelajuan idea (<i>pacing</i>) dalam teks ‘Menghargai Nilai Air’..	136
<i>Rajah 3.4</i>	Proses penilaian modul pengajaran Bahasa Melayu. Diadaptasi daripada “Model Penilaian Formatif“ oleh M. Tessmer, 1993, <i>Planning Conducting Formative Evaluations</i> , hlm. 16.....	143
<i>Rajah 3.5</i>	Taburan peserta kajian Fasa 1.....	152
<i>Rajah 3.6</i>	Prosedur menjalankan kajian.....	180
<i>Rajah 3.7</i>	Analisis data secara interaktif. Diadaptasi daripada “Interactive Model” oleh M. B. Miles dan A. M. Huberman, 1994, <i>Qualitative Data Analysis</i> , hlm. 12).....	182

SENARAI GAMBAR

<i>Gambar 3.1</i>	Perbezaan amalan budi bahasa dalam kalangan masyarakat (Sumber: Google).....	133
<i>Gambar 3.2</i>	Gambar yang digunakan bagi melambangkan nilai air kepada manusia.....	133
<i>Gambar 4.1</i>	Mangsa ragut.....	251
<i>Gambar 4.2</i>	Bahan yang digunakan bagi menunjukkan perbezaan sikap dua golongan masyarakat menaiki bas.....	261
<i>Gambar 4.3</i>	Tidak menunjukkan mangsa jenayah ragut.....	282
<i>Gambar 4.4</i>	Majlis ‘naik buai’ orang Melayu.....	282
<i>Gambar 4.5</i>	Gambar yang digunakan bagi melambangkan kemiskinan di negara ini..	284
<i>Gambar 4.6</i>	Contoh bahan grafik yang dihasilkan kumpulan pelajar.....	295

SENARAI SINGKATAN

BM	Bahasa Melayu
KBSM	Kurikulum Baharu Sekolah Menengah
FPK	Falsafah Pendidikan Kebangsaan (FPK)
FPB	Falsafah Pendidikan Bahasa
PBBM	Pendekatan Bersepadu Bahasa Melayu
HP	Hasil Pembelajaran
HPU	Hasil Pembelajaran Utama
HPK	Hasil Pembelajaran Khusus
PBM	Pendekatan Pengajaran Bahasa secara Menyeluruh
PBH	Pendekatan Pengajaran Bahasa secara Holistik
P&P	Proses Pengajaran dan Pembelajaran
LP	Langkah Pelajaran
RPM	Rancangan Pelajaran Mingguan
RPH	Rancangan Pelajaran Harian
BPPP	Bahagian Perancangan Penyelidikan Pendidikan
KPM	Kementerian Pelajaran Malaysia
JPN	Jabatan Pelajaran Negeri
KOMSAS	Komponen Sastera dalam Pengajaran Bahasa Melayu
PMR	Penilaian Menengah Rendah
KBT	Kemahiran Bernilai Tambah
BBM	Bahan Bantu Mengajar
USM	Universiti Sains Malaysia
IBMM	Institut Bahasa Melayu Malaysia
KM	Kilometer
TT	Transkripsi Temu bual Fasa Analisis Keperluan
G	Guru
GK	Guru Kanan Bahasa
GP	Guru Panitia Bahasa Melayu
KFP	Kumpulan Fokus Pelajar
CLL	Catatan Lapangan Lanjutan
P	Pemerhatian
DG	Dokumen Guru
DP	Dokumen Pelajar
DS	Dokumen Sekolah
JAPO	Jadual Analisis Pencapaian Objektif
KR	Kajian Rintis/Penilaian Kumpulan Kecil
TTB	Transkripsi Temu bual Fasa Kajian Rintis/Penilaian Kumpulan Kecil
M	Modul
TBP	Temu bual Pelajar Fasa Kajian Rintis/Kajian Lapangan
TBG	Temu bual Guru Fasa Kajian Rintis/Kajian Lapangan
KL	Kajian Lapangan
KP	Kumpulan Pelajar (Fasa Kajian Lapangan)